

KURAKLIK DOĞALGAZ TALEBİNDE NE KADAR ARTIŞA SEBEP OLDU?

ÖZET:

Doğalgaz talep tahmini yapmak, elektrik talep tahmini yapmaktan çok daha zordur. Yeni altyapının yapılıp yapılmadığı, mevsimsel/bölgesel farklılıklar, sanayinin durumu ve en önemlisi kuraklık veya fazla yağış daima talep tahminleri saptırır. Burada dikkat edilecek bir diğer husus ise bir ülkenin altyapısının doyum noktasına ulaşip ulaşmadığıdır. Bu altyapılar depolama tesisleri, giriş noktaları vb. olduğu zaman, önemsiz gibi gözükse de depolara ilk doğalgaz basılması ve bunun bir sonraki takvim yılında tüketilmesi; uzun boru hatları devreye alınacak ise bunların gaz ile doldurulması bazı etkilere sebep olur. Bu Q raporunda kuraklığın Türkiye'ye ne kadar doğalgaz tüketimine mal olduğuna bakacağız.

YÖNTEM:

EPIAŞ üzerinden 2016 ve 2017 yıllarının elektrik üretim verileri alınmıştır. Tüm bir sistemin ortalama doğalgaz verimliliği %53 olarak alınmıştır. 1 m³ doğalgazda 10,64 kWh'lik enerji olduğu ve bunun %53 verimle 5,6 kWh elektriğe çevrildiği kabul edilmiştir. Ayrıca, küçük bir duyarlılık analizi yapılmıştır.

ANALİZ:

Verilere göre Türkiye'nin hidroelektrik üretimi 2017 yılında 2016 yılına göre 8,79 TWh daha düşük gerçekleşmiştir. Bu da 1,55 milyar m³ doğalgaza denk gelmektedir. Eğer hidroelektrik santrallerindeki eksik üretimin doğalgaz tarafından karşılandığını kabul edersek sadece kuraklığın etkisiyle, elektrik sektöründe 1,55 milyar m³ daha fazla doğalgaz tüketilmiştir.

Bu kuraklık sulama sezonlarında, sulama için kullanılan elektrikli su pompalarından dolayı daha yüksek elektrik talebine sebep olmuş olabilir. Bunun için ayrı olarak bölgesel tüketimlere bakmak gerekecektir. Eğer böyle oldu ise, sulama için elektrik talebi artışının Türkiye ortalamasının üzerinde olması gerekecektir. Fakat toplam doğalgaz üretim artışı, 20 TWh olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, fazladan talep edilen 3,6 milyar m³ doğalgaz tüketimine eşdeğerdir. İstatistiklerde daha ilginç olan rakam ise uluslararası elektrik alıcısı konumunda iken satıcısı konumuna gelmiş olmamızdır. Elektriği, yani doğalgazdan üretilen elektriği Bulgaristan'a ve Yunanistan'a göre daha ucuz bulan tacirler yurt dışından elektrik almak yerine yerli üretilen elektriği yurtdışına satmayı tercih etmişlerdir. Yapılan ticaret 1 milyar m³ gaz eşdeğeri olan 5,5 TWh'lık net değişime tekabül etmektedir.

SONUÇ:

Tüm bunları bir araya getirdiğimizde her zaman olduğu gibi tek bir soruya birçok ayrı ayrı cevap aradık;

- Su üretimindeki düşüş göz önüne alınırsa: + 1,5 milyar m³
 - Kuraklık sulama için elektrik talebini (%1) arttırırsa: + 0,6 milyar m³
 - İthalatçı durumdan net ihracatçı durumu düşülürse: + 0,97 milyar m³
 - Rüzgar üretiminden artış: - 0,4 milyar m³
 - Yerli linyit üretimindeki artış: - 0,3 milyar m³
 - Doğalgazdan elektrik üretim artış: + 3,6 milyar m³
- talep artışı demektir.

Tüm bu hesaplamalarda önceki yıllardan gelen etkiler göz önüne alınmamıştır. Talep tahminlerinde dikkat edilmesi gerekir.